

Zeetrektellingen in Bloemendaal aan Zee 2006

Steve Geelhoed

Inleiding

In 2006 werd voor het eenentwintigste achtereenvolgende jaar zeetrek geteld in Bloemendaal aan Zee. Dit artikel vormt het traditionele jaaroverzicht.

Telpost en telwijze

De tellingen werden als vanouds verricht vanaf de reddingsbrigade, in de zeereep ten noorden van Tropen aan Zee en Het Eindpunt. De telpost werd tussen december 2005 en zomer 2006 flink verbouwd, zodat het soms zoeken was naar een goed plekje om over zee te kijken. De telmethode is onveranderd; zitten achter een verrekijker of telescoop op statief, de blik op een vast punt op de horizon fixeren en tellen wat door het beeld vliegt, met uitzondering van duiven en zangertjes. In principe worden waarnemingen per uur verzameld en duurt een telling minimaal twee uur. Tweederde van de tellingen is uitgevoerd door één teller (67%), 19% door twee tellers en de overige 14% door drie of meer personen. Al met al is in Bloemendaal 230,5 uur over zee gekeken, waarvan 109 uur in het voorjaar (1 januari t/m 30 juni). Alle uren zijn ingevoerd en toegevoegd aan de landelijke database van de werkgroep cvz (Club van Zeetrekwaarnemers) van de Nederlandse Zeevogelgroep. Een tweetal tellers voerde hun gegevens ook in op trektellen.nl.

De tellingen in cijfers

Een samenvatting van de tellingen staat in tabel 1. Naast alle langsvliegende vogels werden ook 73 Bruinvissen, 10 Grijs en 1 Gewone Zeehonden op de cvz-kaarten ingevuld. In totaal zijn 98983 langsvliegende vogels genoteerd verdeeld over 87 soorten, inclusief 'soorten' als Alk/Zeekoet en Noordse Dief. Het voorjaarstotaal was met 57755 traditioneel hoger dan het najaarstotaal van 41228 exemplaren. Wanneer we deze totalen delen door het aantal getelde uren krijgen we een hoog uurgemiddelde van 530 exx/uur voor het voorjaar en een eveneens hoog gemiddelde van 339 exx/uur voor het najaar.

Tabel 1. Resultaten van de zeetrekellingen in Bloemendaal aan Zee, voorjaar (Vj) en najaar (Nj) 2006. In de tabel staan uitsluitend langsvliegende vogels.

Soort	Vj	Nj	Soort	Vj	Nj
Knobbelzwaan	56	2	Smelleken	3	4
Grauwe Gans	1533	18	Boomvalk	1	
Kolgans	20	4	Slechtvalk	2	2
Kleine Rietgans		268	Scholekster	381	67
Brandgans	1405	85	Kluut	53	
Canadese Gans		7	Bontbekplevier	184	
Rotgans	3861	505	Kleine Plevier	1	
Witbuijkrotgans		1	Goudplevier	1	
Sneeuwvangs		1	Zilverplevier	518	21
Nijlgans	34	4	Kievit	25	49
Bergeend	200	786	Kanoet	473	47
Tafeleend	75		Drieteenstr.loper	841	249
Kuifeend	11	10	Kleine Str.loper	3	
Topper	8	1	Bonte Str.loper	1275	186
IJseend	1		Krombekstr.loper		1
Eider	866	232	Kemphaan	21	1
Zwarte Zee-eend	3456	1643	Watersnip	17	
Grote Zee-eend	24	26	Rosse Grutto	594	87
Brilduiker	19	13	Regenwulp	242	30
Middelste Zaagbek	159	79	Wulp	185	65
Grote Zaagbek		3	Tureluur	148	21
Krakeend	33	4	Groenpootruiter	23	
Smient	888	252	Steenloper	55	13
Slobeend	202	6	Kleinste Jager		1
Wilde Eend	11		Kleine Jager	7	31
Pijlstaart	335		Middelste Jager		4
Zomertaling	4		Grote Jager		21
Wintertaling	575	61	Zwartkopmeeuw	1	5
Duiker spec.	2860	1191	Dwergmeeuw	2712	109
Fuut	1709	1625	Kokmeeuw	4760	8636
Roodhalsfuut	6	9	Stormmeeuw	4310	1714
Noordse Stormvogel	4	6	Kl. Mantelmeeuw	1390	3635
Grauwe Pijlstormvogel		3	Zilvermeeuw	2092	3208
Vale Pijlstormvogel		2	Gr.Mantelmeeuw	236	420
Vaal Stormvogeltje		3	Drieteenmeeuw	1675	5239
Jan-van-gent	379	350	Grote Stern	1149	1185
Aalscholver	4275	1867	Noordse Dief	10626	3358
Blauwe Reiger	18	15	Dwergstern	275	3
Kleine Zilverreiger	1		Zwarte Stern	191	15
Grote Zilverreiger		1	Alk/Zeekoet	191	3632
Lepelaar	2		Zwarte Zeekoet		1
Blauwe Kiekendief	2	4	Papegaaiduiker		1
Visarend	1		Kleine Alk		13
Sperwer	2	4			

In het voorjaar waren de algemeenste 'soorten' achtereenvolgens Noordse Dief, Kokmeeuw, Stormmeeuw, Aalscholver, Rotgans en Zwarte Zee-eend. Deze soorten waren ieder goed voor meer dan 5% van alle getelde vogels en bedroegen samen 54% van alle getelde vogels. In het najaar droegen zes soorten meer dan 5% bij aan het totaal: Kokmeeuw, Drieteenmeeuw, Kleine Mantelmeeuw, Alk/Zeekoet, Noordse Dief en Zilvermeeuw. Samen goed voor 67% van alle vogels. De records van Roodhalsfuut, Grauwe Gans, Stormmeeuw, Drieteenmeeuw en Alk/Zeekoet werden verbeterd. Aan de andere kant waren de aantallen van soorten als Grauwe Pijl, Zomertaling, Kanoet, Rosse Grutto en Kleine Jager laag. Soorten als Kuifduiker, Geoorde Fuut, Noordse Pijl en Bruine Kiekendief werden zelfs helemaal niet gezien.

Chronologisch overzicht van de tellingen

Het jaar werd 4 **januari** geopend met een rustige middagtelling: leukste soort was een Kleine Jager die keer op keer zonder succes achter een van de 1200 foeragerende Stormmeeuwen aanging. Vier dagen later werd de eerste Grijze Zeehond gezien. Zaterdag de 21^e werd de maand al weer afgesloten, met een leuke telling. Een record Stormmeeuwen (1103 Z, 5 N) en 1660 Drieteenmeeuwen vormden de pap, 6 Kleine Jagers (en een mogelijke Middelste) de krentjes. **Februari** begon met een rustig uurtje op de 2^e. De leukste waarneming kwam van land: 13 Patrijzen in de zeereep. Nauwelijks een week later werden op de 8^e -ondanks de onstuimige zee- de eerste bruinvissen (4) gezien. De volgende dag trotseerde een onvolwassen Slechtvalk de hagelbuien, evenals 525 Stormmeeuwen. De 11^e werden twee nieuwe tellers verwend met sterke trek van Grauwe Gans (1343 N, record), duiker spec (4 Z, 664 N) en Fuut (4 Z, 617 N). Ook het aantal Bruinvissen was hoog: 1 Z, 6 N. Tijdens de vier tellingen in de rest van de maand werden geen opvallende soorten en aantallen gezien, Brandgans (230 N 18^e) en Bruinvis (3) uitgezonderd.

Maart werd de 2^e geopend met een vogelrijke middagtelling. In 3 uurtjes passeerden o.a. 2075 Rotganzen. Het aantal duikers in het laatste uur voor zonsondergang was opvallend: 330 Z, 218 N, tegen 49 vogels in de voorgaande uren. Een Bruinvis was de eerste van in totaal 17 individuen deze maand. De trek kwam na dit goede begin traag op gang. Iedere telling werden wel Jan-van-genten gezien en op de 21^e werden zelfs 110 vissende vogels gezien. Op de 12^e passeerde een onvolwassen Slechtvalk en bijna duizend Kokmeeuwen (15 Z, 978 N). Een dag later vloog de eerste Noordse Stormvogel van het jaar langs. De 15^e passeerden in de middag o.a. Pijlstaart (262), Bontje (238) en de eerste Kemphanen (6). Vervolgens kabbelde de trek tot het eind van de maand voort, maar werden wel wat krentjes gezien. O.a. de enige vier Zomertalingen van het jaar (18^e & 20^e), de eerste Visdief (23^e) en de eerste zes Grote Sterns (24^e). Ook leuk waren Roodhalsfuut (7 exx 23^e

t/m 25^e), een man IJseend (18^e), een Kleine Plevier (25e) en een Zwartkopmeeuw (20e). Van het zoogdierenfront een Grijze Zeehond (19e) en maximaal 7 Bruinvissen op de 24e.

April begon met een rustige telling op de 1e, waarbij voor het eerst dit seizoen honderden Dwergmeeuwen (267) werden gezien. Tot halverwege de maand werd er weinig geteld én weinig gezien. De 15e leverde een record Bruinvissen (10), een Grijze Zeehond en 803 Dwergmeeuwen op. Twee dagen later volgde een leuke telling met als pap o.a. 2037 Noordse Dieven en 986 Dwergmeeuwen en als krentjes 121 Regenwulpen, een Kleine Jager en de eerste Noordse, Zwarte en Dwergsterns. De vijf volgende tellingen waren aanzienlijk rustiger, maar op de 21^e werden weer 6 Bruinvissen gezien. Een Noordse Stormvogel en 2 zwemmende Roodhalsfuten sloten april op de 29^e af.

Mei kwam langzaam op gang met soortenrijke tellingen, maar voor het zoveelste jaar op rij tegenvallende aantallen. En dat ondanks de oostelijke winden. Vermeldenswaard zijn Noordse Stormvogels op de 4^e en de 7^e. De 4^e werden minstens 219 Noordse Sterns tussen de 1158 diefjes gezien. Op de 7^e vloog het hoogste aantal Brandganzen (567) van het jaar langs. De 8^e werden 40 soorten in 4 uur gezien waaronder krentjes als Kleine Zilverreiger, Blauwe Kiekendief (2) en Kleine Strandloper (3). Drieteenstrandloper was de algemeenste steltloper met 264 individuen, 81 Bontbekjes en 90 Dwergsterns zijn het vermelden waard. Een Visarend, een Boomvalk en een Smelleken vormden de hoogtepunten op de verder rustige telling (547 Stormmeeuwen) op de 13^e. De volgende dag werden weer 2 Smellekens gezien. De tweede helft van mei bracht ook niet de gehoopte aantallen, zodat het voorjaar al op 1 juni werd afgesloten. Het najaar werd 2 juli geopend met een rustige telling. Tot het eind van de maand werd nog 17 uur geteld, waarin o.a. 5 Zwartkopmeeuwen werden gezien. De eerste Bruinvis van het najaar werd de 20^e opgemerkt. Nummer 2 t/m 4 ruim een week later. De dag ervoor, de 27^e, werd een zeer vroege waarneming gedaan van 4 rond hangende Middelste Jagers, de eerste juli-vogels op de telpost ooit. Een noordwaarts vliegende Vale Pijl paste beter in het bekende seizoenspatroon. Ook de volgende dag vloog er een langs, evenals krentjes als Slechtvalk, Krombekstrandloper en Zwartkopmeeuw.

Augustus begon én eindigde met buien, tussendoor werd een weerrecord gevestigd. Het was de natste augustus sinds het begin van de weerregistratie, maar desondanks werd 30 uur geteld. De waargenomen aantallen waren over het algemeen (zeer) laag. Evenals het aantal hoogtepunten: een Grauwe Pijl, een Noordse Stormvogel en de eerste (najaars)drieteenmeeuw op de 2^e, de eerste duiker op de 7^e, de eerste alk/zeekoet op de 22^e, een Vaaltje en een Noordse Stormvogel op de 28^e en een juveniele Middelste Jager op de 30^e.

Ook **september** was een recordmaand; het was de warmste september sinds het begin van de weerregistratie. Samen met de flauwe zuidelijke briesjes resulteerde dit in slechts 4 uur zee trek. Een laagtere cord. Een

Grote Jager op de 3^e was het enige hoogtepunt van deze maand. **Oktober** begon met hevige onweersbuien. De 2^e werden met ZW 6 weinig vogels geteld, maar passeerde wel een lichte juveniele Kleinste Jager. Na een natte vrijdag was er zaterdag de 7^e eindelijk goede wind voor zeetrek: W6. Dankzij de mooie zee is 7 uur geteld, met als resultaat o.a. 1 Grauwe Pijl, 6 Grote, 1 Middelste en 4 Kleine Jagers. Een Witbuikrotgans in een groepje Rotganzen leidde tot de gebruikelijke vreugdekreten en euforie bij een fanatieke regiolijster. De dag erna werden weer Grote Jagers (2) gezien. Evenals de 11^e: deze dag vloog er een met oostenwind langs. Een Grote Zilverreiger, 49 Kieviten en 1517 Kokmeeuwen (en Grote Pieper) pasten beter bij de windrichting. Daarna duurde het tot de 27e voor er weer geteld werd. Vermeldenswaard zijn een Grote Jager en een Sneeuwgangs in een groepje Rotganzen (Telpost Egmond meende een vage borstband gezien te hebben en stuurde onze fanatieke regiolijster dan ook een mailtje: "Blabla... Reuzenbergeend?"). Twee dagen later werden met NW 5 à 6 o.a. 1262 Kokmeeuwen geteld en leuke soorten als Slechtvalk, Smelleken, Grote Jager (4), Kleine Alk en Papegaaiduiker. De fanatieke regiolijster zat erbij en keek ernaar. De maand werd de 31e afgesloten met een rustige telling. 's Avonds ruimde de wind naar NNW en nam toe tot stormkracht (9 B) en op de Wadden zelfs tot windkracht 10. De volgende dag, 1 **november**, werd met een afnemende wind, maar een mooie zee dan ook lang geteld. De verwachtingen waren hoog gespannen, zodat een deel van de tellers enigszins ontevreden naar huis ging. Tsja. De pap bestond uit meeuwen, o.a. Kleine Mantel (421), Zilvermeeuw (574) en Kokmeeuw (2032), met als krentjes o.a. Smelleken (3), Grote Jager (4) en Middelste Jager (2^e of 3^e KJ). Achteraf bleek het een historische telling te zijn; in het laatste uur passeerde de 1,5 miljoenste vogel in de geschiedenis van de telpost.

De tellingen na deze mijlpaal leverden geen hoge aantallen vogels op, maar op de 11^e werden in de middag leuke soorten gezien: Kuifduiker (1 tp), Roodhalsfuut, Grote Jager, de laatste Visdief ooit en 11 Kleine Alken. De volgende dag was het met NW 7 dan ook druk op de telpost, dankzij internet waren er zelfs vogelaars uit Utrecht en Zwolle. De aantallen vielen tegen, maar het tweede Vaal Stormvogeltje van het jaar vloog wel langs. Dit was de laatste ooit op de telpost; 6 & 10 november 1985 waren tot dan toe de laatste. Voorlopig was dit ook de laatste telling, maar twee weken later, zondag de 26^e, was het hard werken. In drie uurtjes telde een eenzame Amon o.a. 717 Futen, 408 duikers, 3067 Drieteenmeeuwen (record), 618 Alk/Zeezoeten, waarvan er 4 als Alk en 126 als Zeezoet gedetermineerd konden worden. Daarnaast vlogen er nog honderden andere meeuwen en krentjes als Roodhalsfuut (6, record), Blauwe Kiek en Grote Jager. De volgende dag werd weer een Blauwe Kiek gezien, 3 Sperwers en gevarieerde ganzentrek, met o.a. de enige Kleine Rietganzen (268) van het jaar.

December werd de 4^e geopend met een rustige telling. De 6^e was eveneens rustig, maar leverde wel de tweede decemberwaarneming van een Grauwe Pijlstormvogel in de historie van de telpost op. Drie dagen later, de 4e Noordhollandse Natuurdag, was het hard werken voor de eenzame teller die eigenlijk na twee uurtjes weg moest. In drie uurtjes telde hij leuke aantallen van duiker (403) en Drieteenmeeuw (1080), maar ook een record Alk/Zeekoeten (2632) en als leuke soorten Middelste Jager, Kleine Alk én een adult winterkleed Zwarte Zeekoet in een groep van ca 30 Zeekoeten. Indien aanvaard door het CDNA een nieuwe soort voor de telpost; of de tweede waarneming als de vorige nog ingediend en aanvaard wordt. Tussen al het vogelgeweld door zag Amon ook nog een Grijs Zeehond en 2 Bruinvissen. Tot het eind van het jaar, een rustig uurtje op de 31^e door onze voorzitter, werden in 7 uur nog 10 Bruinvissen gezien.

Ook op 1 november bleef een fanatieke regiolijsster tevergeefs hopen op een passerende Papegaaiduiker. Steve Geelhoed

Tot slot

De volgende personen hebben de telpost in 2006 bezocht: Henk Boersbroek, Han Buckx, Lars Buckx, Pieter van Eijk, Evert van Huijssteeden, Amon Gouw, Hans Groot, Joop Lambert, Pim de Nobel, Peter Nuyten, Roy Slaterus, Johan Stuart, Eelco Zwart en Jesse Zwart. Amon las het concept door. Allen hartelijk dank voor hun bijdrage. En ook dit jaar is ieders bijdrage aan de tellingen weer van harte welkom.

S.C.V. Geelhoed, Leonard Springerlaan 300, 2033 TH Haarlem.